

Պետլին գնաց կնքահայր ըլլալու Բրուսիոյ իշխանուհւոյն նորածին դստեր մը։ Այն ժամանակին Ռուսիոյ իշխանը Ասիայի հուսարաց զնդի մը զուխ ա. նուանեցաւ։ Ապա 'ի յուլիսի 1876 Ռուսիոյ իշխանն և իշխանուհին Մարկերիդա գնացին 'ի Ռուսաստան, ամեն անցած ռուս քաղաքաց մէջ զարթունելով առ իտալիա սիրոյ ցոյցեր։ Ի 1875 ժպտեալ անցաւ Անգլիայէն, յետոյ 'ի Վիեննա առննթերակա եղաւ ֆերտինանտոս կայսեր յուղարկաւ թուրքան։ Շատ խօսուեցաւ իրեն կարիպալտի ըրած պայելութեանը, երբոր սա Հոովմ եկաւ իր նուիրակութեան յանձնարարութիւնը առնելու (1875)։

Յ9 յունուար ամսոյ 1878, Վիկտոր Էմանուելի մահուան օրն, իշխանը թագաւոր իտալիոյ հռչակուեցաւ Ռուսիոյ Ռ. անուամբ։ Ինքն յայտարարութիւն մ'ողղեց իտալական ժողովրդեան, ուր կը խոստանար առաջնորդուել այն մեծամեծ օրինակներէն, զոր հայրն իրեն տուեր էր, « նուիրումն առ հայրենիս, սէր առ յառաջդիմութիւն և հաւատարմութիւն ա.

զատ սահմանադրութեանց մէջ, որ իր ազգատոհմին փառքն են »։ Յ17 նոյեմբերի 1878, 'ի Նաբոլի ճամբորդութեան մը մէջ, թեթեւ կերպով մ'իր կառաց մէջ զարնուեցաւ սպանողի մը դաշունով, Բաստանանդէ խոհարարէն, որուն Գաբրիլի' որ թագաւորին դիմաց նստած էր, խոտորեցուց բազուկը, ինքը վերք մ'ընդունելով։ Այս անօրէն դաւաճանութիւնը պատճառ եղաւ բոլոր մեծ քաղաքաց մէջ և մասնաւորապէս 'ի Հոովմ և 'ի Նաբոլի սիրոյ ցոյցերու, այն ատեն յորում խառնազգային չիֆութեան շարժում մը կար իտալիոյ մէջ։ Յետ երկար ընդդիմական վիճմանց սպանողին մտաւոր վիճակին վրայ, Բաստանանդէ մահուան դատապարտուեցաւ։ Բայց թագաւորը փոխեց պատիժը ցկեանս բռնի աշխատութեան (29 մարտ 1879)։ Այս գլխութիւնը շատ աւելի նշանաւոր եղաւ ա. նով' որ նոյն ժամանակն 'ի Մատրիտ ճիշդ ասոր նման յանցանքի մը համար Մոնթազի սպանողը մահուան պատիժը կ'ընդունէր։

ՅԱԿՈԲ ԿԵՐՏԻԼՏ ՆԱԽԱԳԱՀ ՄԻՍՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՅ ՀԱՄԱՐԱԿԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Հազիւ տարի մ'է որ Նոր աշխարհին ամենէն յառաջագէտ ազգն 'ի մի կը գումարէր' իւր վարչութեան նոր նախագահ մ'ընտրելու և առաւելութեք քուէից հասարակապետականաց' կ'ընարուէր նշանաւոր և գլխաւոր դօրաւարն Յակոբ Կերթիլտ, ընդդէմ ռամկավարաց' որոնց ընտրելին էր Պ. Հանքը։ Բայց ափսոս որ ժողովրդեան ցընծութիւնն երկար չտևեց. ներկայ յուլիս ամսոյ 3^Ի թափառական խելացնութի մը հրազէնն 'ի դրունս մահու հասուց հասարակապետութեան նախագահը։ Արդ մինչդեռ խշուառ քաղաքագէտն կենաց և մահու անսուգբութեան հետ կը մրցի, պատշաճ կը դա.

տինք այս տեղ իրեն համառօտ կենսադրութիւնն ընծայել ընթերցողաց։

Ծնաւ յՕրանծ (Օհիոյ) յամին 1831 նոյեմբերի 19^Ի։ Տասնութեթե տարեկան էր երբ հազիւ մահացու տենդէ ազատած' որոշեց ինքզինքը ուսման տալ։ Կնաց 'ի Չլսդը, այն տեղոյն գաղտը յաճախելու դիտմամբ. իր աղքատ մայրը և աշխատասէր եղբայրն հազիւ 17 տոլլարի խեղճ թոշակ մը կ'ընային մատակարարել իրեն ամիսը, որով աղքատօրէն կ'ապրէր։ Կարօտութիւնները լրացընելու համար, որոնք ամիս յամսոյ իր վրայ կը ծանրանային, լինքընի պէս հիւանդութեան ետեւէ եղաւ։ Ամեն առաւօտեան կանուխ ժամերն և իրի.

կունները ուշ ատեն և ամեն հանգրսւ-
տեան օրեր ձևազործական աշխա-
տութեանց կը պարապէր. մնացած ժա-
մանակը ակադեմական ուսմանց կ'ան-
ցընէր:

Ուսմանց հանգստեան ժամանակն
հասաւ, և Կէրֆիլտ որ անոնց մէջ ար-
դէն մեծապէս յառաջացեր էր, տեսնե-
լով որ հիւանդութեան աշխատութիւնն
կը պակսի, փայտահարութեան ձեռք

Յակոբ Կէրֆիլտ Նախագահ Միացեալ Նահանգաց Հասարակապետութեան:

կը զարնէ. և 100 փոքրիկ կոյտեր կազ-
մելով 25 տողար կը շահի, որով կ'ու-
րոյէ ոչ ևս ընդունիլ դրամ յընտա-
նեաց, բայց եթէ բռնադատեալ 'ի

ծանր հարկէ: Այն ամառն անցուց՝ շա-
քաթը տողար մը ծախելով իրեն թէ
կերակրող թէ բնակութեան և ճերմա-
կեղինաց համար. իսկ զգեստեղէնքն

այնքան քիչ և խեղճ վիճակի մէջ էին, որ անգամ մը ստիպուեցաւ անկողին մնալ զանոնք կարկուտ տալու համար:

Այսպիսի դրամական վիճակի մէջ ժանօթացաւ Լուկրետիա Ռուտովֆ ա. նուամբ հողագործի մը դստեր հետ, որ իրեն նման նոյն դպրոցը կը յաճախէր և որուն հետ յետոյ ամուսնացաւ, հաւասար բաժնեկող այսպէս իրենց ուրախութիւնքն և տրտմութիւնքն:

Երկու տարի վերջը Հիրամի դպրոցը մոտաւ, ուսկից յետոյ ուսուցչի տիպոգր. սով դուրս ելաւ. և յաջորդաբար եղաւ օրէնսդէտ, փաստաբան, վերջին պատերազմաց ժամանակ դնդապետ և գլխաւոր զօրավար, և վերջը խաղաղութեան ժամանակ ներկայացուցիչ և ծերակուտի անդամ:

Մարմնով անձնեայ է, վեց ոտնաչափ բարձր բայց լաւ համեմատեալ, գլուխը մեծ, արծառնգն և ճակատն լայն:

* *

Տարւոյս յուլիսի 3^ր առաւօտը, ժամը գրեթէ 9^ր, Նախագահն Կերֆիլս Ուոլինկլիթին շոգեկառաց կայարանին սրահներէն մէկուն մէջ կը սպասէր, Թանկարծակի հրացանի երկու բովրիւնք կը լսուին, և Միացեալ — Նա. հանգաց գլուխն կ'ինկնայ հարուածեալ թեւէն և 'ի կողէն:

Իսկոյն ձերբակալ եղաւ մարդասպանն, որ դեռ 'ի բռին ունէր զընկույզ:

Վերջ, աւաղակութեան գործին: Ինքըն իրեն համար ըսաւ թէ կը կոչուի կարողութիւնը, փաստաբան, ծնեալ յիլինուա, ծագմամբ գաղղիա — քանատացի:

Հարցուեցաւ թէ ինչ էր այս քրտ. մեքի աւաղակութեան պատճառն. — Գործեցի զայն, որովհետեւ կ'ուզէի բռնուիլ. — այս եղաւ իր առաջին պատասխանն:

— Իսկ Սթալվորդ մ'եմ, աւելցուց, և Սթալվորդ զօրավարն այժմ Նախագահ է. նամակ մ'ունիմ որ Շէքման զօրավարին պիտի յանձնուի, ամենայն ինչ կ'իմացընեմ Ստիկանութեան:

Այսպիսի պատասխանիւ և իր վերայ գտնուած քանի մը սպառնական նամակներ չատերու գաղափար տուին թէ կիզոյ խենդ մ'ըլլայ. և այս ստոյգ է թէ ժամանակէ մ'ի վեր Նախագահն հիւպատոսութեան պաշտօն մը կը խնդրէր և միշտ կը մերժուէր, և հաւանական կը կարծուի այս վերջինս ըլլայ շարժիչ առ ոճրագործութիւնն:

Կ'աւելցուի դարձեալ, թէ կիզոյ որ և իցէ պայմանաւ. կ'ուզէր անուն հանել. եթէ ճշմարիտ է այդ՝ կրնայ ինքն պարծիլ գլխաւոր շարագործաց և անոնց գլխաւորին երեստրատտի հետ, որ չկարենարով ուրիշ կերպով իր անունն Համբաւը ընծայել, Եփեսոսի Ա. նահտայ տաճարը հրկէզ ըրաւ: Վատ և սոսկալի համբաւ:

Բ Ե Ն Ի Ս Մ Ի Ն Տ Ի Զ Ր Ս. Է Լ Ի

Տիգրաւէլի, որ տարւոյս ապրիլի 19^ր անհետացաւ մահուամբ աշխարհիս հորիզոնին վրայէն, անմահ անուն մը ձգեց պատմութեան մէջ: Անգղիոյ Թագուհին՝ զոր բարձրացուց նա մինչև կայսրուհւոյ աստիճանը, փոխադարձ պատուեր էր զինքը ազնուականութեան զանազան տիպոգրաններով, անուններով Մարքէզ Պիքերնսֆիլտի,

կոմս Հէօկտընի և Ասպետ Կիարէթ. Թիարայ:

Մեր ժամանակները քիչ երեցած են այնպիսի քաղաքագէտ անձինք՝ որ իր մէջ աւելի քաղաքագիտական դժուարին և անթերի ընթացք մը կատարած ըլլան: Ոչ ոք կրնայ երևակայել թէ ինչ աշխատութիւն, ինչ յարատեւութիւն և ինչ աստիճանի կամաց զօրու: